

Beskæftigelse skal øges med 150.000 personer, hvis økonomisk vækst skal op på normalvækst – behov for 21 nye jobpakker

I de kommende år er der udsigt til lavvækst i dansk økonomi. Det skyldes, at vækstpotentialet i Danmark er begrænset af mangel på arbejdskraft. Bl.a. OECD forventer at væksten i dansk økonomi bliver lav svarende til knap 1,1 pct. årligt i perioden 2009-2013. Dvs. halvt så høj som den vækst på 2,2 pct., Danmark har oplevet siden 1970. Regeringens jobpakke (der øger beskæftigelsen med 7.000 personer) bidrager beskedent til at øge væksten i dansk økonomi. Væksten øges med 0,05 pct. point i gennemsnit i perioden 2009-2013. Effekten på væksten er beskeden, så væksten vil fortsat underliggende udgøre ca. 1,1 pct. Skal væksten løftes til det niveau, vi har oplevet siden 1970, skal beskæftigelsen øges med ca. 150.000 personer frem til 2013. En sådan ambition kræver reformer svarende til 21 nye jobpakker. En løsning kunne være stop for tilgang til efterløn, reduktion af dagpenge fra 4 til 1 år samt en marginalskat på 40 pct. for alle beskæftigede.

I de kommende år er der udsigt til lavvækst i dansk økonomi. Således forventer OECD i deres seneste mellemfristede fremskrivning, at væksten i dansk økonomi blot vil udgøre knap 1,1 pct. i gennemsnit i perioden 2009-2013. Den lave vækst skyldes i høj grad mangel på arbejdskraft, der lægger en betydelig dæmper på væksten i den private sektor. OECD vurderer, at den nuværende ledighed ligger under det strukturelle niveau, og derfor vil der ske en vis stigning i ledigheden frem mod 2013. Fremskrivningen bærer således præg af, at Danmark har været gennem en periode med højkonjunktur, som har nedbragt ledigheden til et meget lavt niveau. Herudover vil demografien ikke bidrage positivt til arbejdsstyrken og dermed væksten i dansk økonomi.

Højere vækst kan nås gennem højere beskæftigelse

En højere økonomisk vækst kræver underliggende strukturel fremgang i beskæftigelsen eller øget arbejdstid. Alternativt kan væksten løftes ved, at produktiviteten (dvs. produktionen pr. arbejdstime) øges.

Jobpakke er et lille skridt i den rigtige retning

Aftalen om regeringens jobpakke ventes at øge beskæftigelsen med ca. 7.000 personer¹ frem til 2012. Planen udgør således et lille bidrag til løsning af problemet med mangel på arbejdskraft. Ifølge Arbejdsmarkedsstyrelsen var der i 2. halvår 2007 omkring 66.000 ubesatte stillinger i danske virksomheder.

Behov for vækst i beskæftigelsen på 150.000 personer

Hvis der imidlertid opstilles en målsætning om, at dansk økonomi skal vokse lige så meget som de seneste årtier (2,2 pct. årlig vækst i gennemsnit) skal beskæftigelsen øges med ca. 157.000 personer. I den sammenhæng er regeringens jobpakke beskeden. Såfremt det antages, at beskæftigelsesstigningen sker i perioden 2009-2012 løftes den gns. årlige vækst i dansk økonomi med ca. 0,05 pct.point. i perioden 2009-2013. Dermed vil væksten i dansk økonomi efter jobpakken udgøre godt 1,1 pct.²

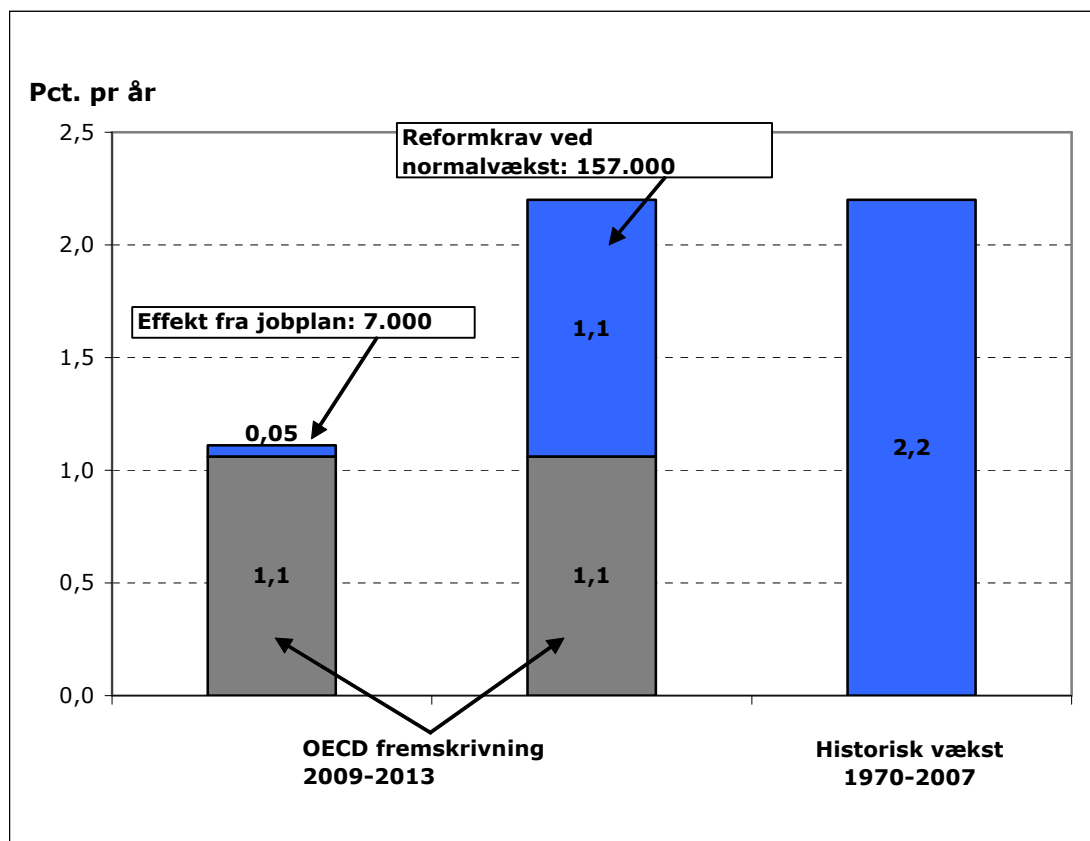
¹ Aftale mellem regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti), Dansk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Ny Alliance om: En jobplan (28. februar 2008). <http://www.fm.dk/db/filarkiv/19625/jobplan.pdf>.

² Det bemærkes, at Finansministeriet i 2015-fremskrivningen har et vækstskøn på 1,1 pct. i gennemsnit frem til 2015, når der ses bort fra uudmøntede reformer på 20.000 personer samt et krav om uændret arbejdstid, selv om demografien trækker arbejdstiden ned svarende til 40.000 personer. I Vismændenes fremskrivning frem til 2015 forventes også en BNP-vækst på 1,1 pct. årligt. i perioden 2008-2015.

21 jobpakker kan løse udfordringen

Såfremt politikerne gennem strukturpolitikken ønsker at hæve den underliggende vækst til en normalvækstrate på 2,2 pct., skal beskæftigelsen hæves med yderligere ca. 150.000 personer. Det svarer til ca. 21 jobpakker, der hver øger arbejdsudbuddet med 7.000 personer.

Figur 1. Årlig realvækst i BNP, diverse scenarier

Kilde: OECD Economic Outlook, 2007, Danmark Statistik og egne beregninger

Stort potentiale: 900.000 overførselsmodtagere og 6. korteste arbejdstid

Ovenstående viser, at der fortsat er et betydeligt reformbehov for at sikre en normalvækst i dansk økonomi. Men der er også mulighed for at udmønte reformkravet, da der er et betydeligt potentiale for at øge beskæftigelsen. Det ses bl.a. ved, at der på trods af flere års fremgang i dansk økonomi fortsat er 900.000 personer i den erhvervsaktive alder på overførselsindkomst³. Herudover har danske beskæftigede den 6. korteste arbejdstid i OECD⁴. Derfor er der en stor mulighed for at øge antallet af personer i beskæftigelse, ligesom der også er mulighed for at øge arbejdstiden.

Reformkrav kan udmøntes ved stop for efterløn, dagpengereduktion og lav skat

Reformkravet på ca. 150.000 personer kan sikres ved stop for tilgang til efterlønnen, reduktion i dagpengeperioden fra 4 til 1 år samt implementering af en marginalskat på 40 pct. for alle beskæftigede.⁵

³ Økonomisk Redegørelse februar 2008.

⁴ Se CEPOS-notat om arbejdstid pr. beskæftiget:

http://www.cepos.dk/cms/fileadmin/user_upload/ceposfiles/PDF/Arbejdstid_OECD_2007.pdf.

⁵ Et sådan forslag kan finansieres ved at holde nulvækst i det offentlige forbrug (i reale termer) frem til 2015. Regeringen lægger derimod op til at øge det offentlige forbrug med 37 mia. kr. frem til 2015. Derudover vil en fjernelse af tilgangen til efterløn forbedre de offentlige finanser med 12 mia.kr., ligesom reduktionen i dagpengeperioden forbedrer de offentlige finanser med ca. 6 mia.kr. Se i øvrigt fodnote 6 og 7.

Tabel 1. Mulige initiativer til at løfte dansk økonomis vækstpotentiale til en normal vækstrate

Stop for tilgang til efterløn	100.000 ⁶
Reduktion i dagpengeperiode	20.000 ⁷
Marginalskat på 40 pct. for alle	50.000 ⁸
I alt	170.000

⁶ Jf. CEPOS-notat: 200.000 Personer ekstra i beskæftigelse ved stop for efterløn og forhøjelse af pensionsalder. Se http://www.cepos.dk/cms/index.php?id=70&tx_ttnews%5btt_news%5d=338&tx_ttnews%5bbackPid%5d=6&cHash=66b3231934.

⁷ Jf. CEPOS-notat: Forslag til reduktion i dagpengeperiode til 1 år. Se http://www.cepos.dk/cms/index.php?id=70&tx_ttnews%5bpointer%5d=1&tx_ttnews%5btt_news%5d=249&tx_ttnews%5bbackPid%5d=6&cHash=eb8df21362. (I skønnet i nærværende notat er der korrigeret for, at ledigheden er reduceret siden udarbejdelsen af notatet om reduktion i dagpengeperiode).

⁸ Beregnet på baggrund af udbudselasticitet i Fordeling og Incitamenter, 2002, Finansministeriet.